

ANTONI GAŚSIOROWSKI (Poznań)

Uchwały piotrkowskie i nowokorczyńskie roku 1468

Lata 1467—1469 upływały w Polsce pod znakiem dwu przede wszystkim spraw. W polityce zagranicznej dominował problem czeski — inspirowane przez papieżstwo zabiegi Polski wokół czeskiej korony skierowane przeciwko Jerzemu z Podiebradów¹. W polityce wewnętrznej — problem znalezienia w skarbie królewskim, pustym po świeżo zakończonej wojnie trzynastoletniej², pieniędzy na spłatę zaciężnych³. Zagadnienia te były m. in. przedmiotem obrad sejmów i sejmików, odbytych w maju 1467 r. w Piotrkowie⁴ oraz w roku następnym, 1468. Pod koniec czerwca 1468 r. zebrał się sejmik małopolski w Wiślicy, na którym uchwalenie podatku na spłatę zaciężnych odroczone do chwili podjęcia uchwały podatkowej przez Wielkopolan⁵. Wielkopolanie obradowali jednocześnie 1 VII 1468 r. w Środzie⁶, a dwa tygodnie później zebrał się wielkopolski sejm prowincjonalny w Kole⁷ z udziałem króla⁸; nie powziąwszy jednakże żadnych uchwał, odroczył je do następnego zjazdu⁹. W końcu sierpnia i w początkach września 1468 r. odbywały się narady z królem w Gdań-

¹ F. Papée, *Zabiegi o czeską koronę (1466—1471)*, w: *Studia i szkice z czasów Kazimierza Jagiellończyka*, Warszawa 1907, s. 51 i n.; A. Prochaska, *Królowie Kazimierz Jagiellończyk i Jerzyk Czeski*, *Przegląd Historyczny*, t. XVII, 1913, s. 1—37, 129—170; F. Kiryk, *Jakub z Dębna na tle wewnętrznej i zagranicznej polityki Kazimierza Jagiellończyka*, Kraków 1967, s. 93 i n.

² O kosztach wojny pisze ostatnio M. Biskup, *Trzynastoletnia wojna z Zakonem Krzyżackim 1454—1466*, Warszawa 1967, s. 126 i n.

³ O kłopotach z wypłatą zaciężnych wspomina często J. Długosz, *Historia*, t. V, s. 469, 488, 510 i n.; por. też A. Pawiński, *Sejmiki ziemskie*, Warszawa 1895, s. 110 i n.

⁴ J. Długosz, o. c., s. 477; por. też *Rozbiór krytyczny Annalium Poloniae Jana Długosza z lat 1445—1480*, t. II, Wrocław 1965, s. 213—214.

⁵ J. Długosz, o. c., s. 510; A. Pawiński, o. c., s. 112—113.

⁶ Archiwum Państwowe w Poznaniu (APP), Kalisz Gr. 26, f. 475.

⁷ *Acta capitulorum nec non iudiciorum ecclesiasticorum selecta* (ACap.), wyd. B. Ulanowski, t. II, Kraków 1902, nr 619; J. Długosz, o. c., s. 511.

⁸ *Codex epistolaris saeculi decimi quinti*, wyd. A. Lewicki, t. III Kraków 1894, nr 114.

⁹ J. Długosz, o. c., s. 511.

sku i Malborku¹⁰. W drodze powrotnej z Pomorza król uczestniczył znów 5 X 1468 r. w następnym zjeździe w Kole¹¹, wreszcie 9 X 1468 r. zjechał do Piotrkowa. Tego samego dnia rozpoczął się tu sejm walny.

O obradach sejmu piotrkowskiego wspomina przede wszystkim Długosz¹², ogólnie również *Historia Wroclawia* Eschenloera¹³. Według Długosza, sejm zajmował się sprawą ścięcia kasztelana i starosty nakielskiego Włodka z Danaborza przez starostę generalnego Wielkopolski Piotra z Szamotuł¹⁴, słuchał potem poselstw od legata papieskiego i od Jerzego z Podiebradów, zdecydował też wysłanie posłów do Rzymu, Wrocławia (siedziby legata) i króla Jerzego w Pradze. Wreszcie sejm zastanawiał się nad znalezieniem funduszy na spłatę zaległego żołdu zaciężnym. Nie uchwalivszy w tej sprawie nic wiążącego, postanowiono odroczyć powzięcie ewentualnej uchwały podatkowej na sejmy prowincjonalne — wielkopolski w Kole i małopolski w Nowym Korczynie. Pierwszy z nich wyznaczono według Długosza na 6 XII, drugi na 8 XII 1468 r.¹⁵. Sejm kolski odbył się naprawdę najpewniej już 30 XI 1468 r.¹⁶. O obradach

¹⁰ J. Długosz, o. c., s. 511—512; *Rozbiór...*, s. 240—241.

¹¹ Problemu dwu sejmów kolskich 1468 r. nie potrafił rozwiązać *Rozbiór...*, s. 239—240. Wiadomość o sejmie 5 X 1468 r. i pobycie na nim króla zawarta jest tylko w regeście dokumentu (dziś zaginionego) wystawionego przez króla w Kole, in convencione 5 X 1468 r. (Katalog Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu, t. I, Poznań 1885, nr 143; datacja i treść dokumentu nie budzi wątpliwości). Długosz (s. 514) podaje, że król wyjechał z Malborka 28 IX, 30 IX był w Toruniu. Tu kilka dni zabawiwszy, przez Kujawy i Łęczyckie jechał do Piotrkowa. Pobyt Kazimierza w Kole 5 X jest więc w pełni realny. Długosz (s. 511) podaje, że lipcowy sejm kolski odroczył powzięcie uchwał do następnego zjazdu, który zwołano na termin 8 dni przed św. Michałem (tj. na 21 IX 1468 r.). Sejm z 5 X jest najpewniej tym właśnie zjazdem „przedmichałowym”, tylko opóźnionym, zapewne z powodu oczekiwania na przyjazd króla z Malborka.

¹² J. Długosz, o. c., s. 515—516.

¹³ *Historia Wratislaviensis et que post mortem regis Ladisiai sub electo Georgio de Podiebrat Bohemorum rege illi acciderant prospera et adversa*, von mag. Peter Eschenloer, *Scriptores Rerum Silesiacarum*, t. VII, 1872, s. 194. por. też wyd. niemieckie: *Peter Eschenloer's Stadtschreibers zu Breslau Geschichten der Stadt Breslau oder Denkwürdigkeiten seiner Zeit vom Jahre 1440 bis 1479*, wyd. J. G. Kunisch, t. II, Breslau 1828, s. 140 i n.

¹⁴ Dodatkowe źródła do tej sprawy omawiam szerzej w *Studiach Źródłoznawczych*, t. XIV, 1969 (A. Gąsiorowski, *Wielkopolska w ostatnich księgach Jana Długosza*), w druku.

¹⁵ J. Długosz, o. c., s. 516.

¹⁶ ACap., t. II, nr 621. Pięć dni wcześniej (25 XI 1468 r.) obradował sejmik ścieślejsej Wielkopolski w Środzie. Potwierdzona jest obecność na sejmiku średzkim starosty generalnego Wielkopolski (i kasztelana poznańskiego), kasztelanów nakielskiego i rogozińskiego, chorążego poznańskiego, stolnika, miecznika i cześnika kaliskich (APP, Poznań Gr. 7, f. 292—292v). Sejmiki średzkie odbywały się w tym okresie najczęściej kilka do kilkunastu dni przed sejmami kolskimi, na których zbierali się przedstawiciele szerszej Wielkopolski (według kartoteki sejmików wielkopolskich XV w. w posiadaniu autora).

sejmu nowokorczyńskiego wspomina znów Długosz — według niego rozpoczął się on rzeczywiście 8 XII¹⁷. Jak informuje Długosz, sejm nowokorczyński uchwalił wreszcie podatek, na który zgodzili się także Wielkopoleanie¹⁸.

Informacje Długosza i Eschenloera o treści obrad sejmu piotrkowskiego i tylko Długosza o postanowieniach uowokorczyńskich¹⁹ stanowiły dotąd jedyne źródło wiadomości o przedmiocie obrad obu zjazdów. Jak się okazuje, przetrwały jednak uchwały tych sejmów, podobne do wydanych wcześniej przez Bandtkiego *conclusionum* z lat 1456, 1458, 1459, 1465 i 1472²⁰. W Archiwum Państwowym w Poznaniu zachowała się czterostronicowa składka papierowa²¹. Treścią jej trzech zapisanych stron są uchwały sejmów piotrkowskiego i nowokorczyńskiego wraz z taryfą podatkową uchwaloną na tym ostatnim.

Pochodzenie zapiski jest niewiadome. Księga grodzka keyńska, w której znajduje się ona obecnie, jest luźnym, pomieszanym zbiorem zapissek sądowych keyńskich z różnych lat (1459—1509); do niedawna znajdowały się w niej również zapiski nie związane z grodem keyńskim²². Brak więc podstaw do łączenia karty z księgą — podówczas własnością Wawrzyńca Gardziny z Laskownicy, burgrabiego keyńskiego z ramienia starosty generalnego Wielkopolski, Piotra z Szamotuł²³. O tym ostatnim wiadomo nawet, że był nieobecny na sejmie piotrkowskim

¹⁷ J. Długosz, o. c., s. 516, także ACap., t. II, nr 621. Wbrew *Rozbiorowi*..., s. 245, pobyt króla na sejmie nowokorczyńskim jest potwierdzony także dokumentem datowanym w Nowym Korczynie in convencione 12 XII 1468 (F. Pohorecki, *Catalogus diplomatum bibliothecae Ossoliniani*, Leopoli 1937, nr 192). Inny, nie publikowany dokument ze zjazdu korczyńskiego nosi datę 23 XII 1468 r. (APP Konin Gr. 1, f. 125).

¹⁸ O podatku tym wspomina też dokument z 18 I 1469 r. (*Rozbiór*..., s. 245).

¹⁹ Terminologia określająca poszczególne zjazdy wzięta z podziałów J. Bardacha (*O genezie sejmu polskiego*, VIII Powszechny Zjazd Historyków Polskich, sekcja VII, Warszawa 1959, s. 14 i n.; także tegoż *Historia państwa i prawa Polski*, wyd. 2, t. I, Warszawa 1964, s. 442 i n.). Według tych podziałów, wrześniowy zjazd piotrkowski uznać trzeba za sejm walny, a grudniowy nowokorczyński (podobnie jak zjazdy kolskie) — za sejmy prowincjonalne (generalne).

²⁰ J. V. Bandtkie, *Ius Polonicum*, Warszawa 1831, s. 302—312. Por. też Archiwum Komisji Prawniczej AU, t. I, 1885, s. 145—168. Sprawozdania z niektórych sejmów zachowały się także w aktach stanów Prus Królewskich.

²¹ APP Kcynia Gr. 2, f. 147—148. Conclusiones te zauważył już w 1921 r. Leon Białkowski, podówczas pracownik archiwum poznańskiego. Wiadomość o nich zamieścił w zapisce konkordancyjnej znajdującej się do dziś w księdze keyńskiej.

²² Por. J. Bielecka, *Inwentarze ksiąg archiwów grodzkich i ziemskich Wielkopolski XIV—XVIII wieku*, Poznań 1965, s. 348, przypis 2.

²³ Gardzina był burgrabią keyńskim w latach 1457—1473 (por. A. Gąsiorowski, *Urzędnicy wielkopolscy 1385—1500*, Poznań 1968, nr C 293), a Piotr z Szamotuł — starostą generalnym w latach 1469—1473 (tamże, nr B 24).

w 1468 r.²⁴ Zapiska powstała współcześnie z sejmami — przemawiają za tym zarówno pismo jak i znak wodny papierowej karty²⁵, ale przede wszystkim treść, oddająca, jak się zdaje, uchwały ściśle w brzmieniu nadanym im podczas trwania obrad²⁶. Do księgi keyńskiej trafiła ona nie od razu po spisaniu; zdają się o tym świadczyć jej postrzępione brzegi i ślady poziomego ośmiokrotnego złożenia. Sama taryfa podatkowa musiała dotrzeć z kancelarii królewskiej do starosty generalnego Wielkopolski celem jej publikacji po grodach²⁷; zachowany egzemplarz nie jest jednak takim oficjalnym przekazem. Na sejmie nowokorczyńskim przebywali, jak zdaje się wynikać z relacji Długosza, również przedstawiciele Wielkopolan. Być może, któryś z nich przywiózł stamtąd artykuły sejmowe.

Zapiska w znacznym stopniu poszerza oraz uzupełnia nasze dotychczasowe wiadomości o postanowieniach sejmów 1468 r. Wiadomości te podzielić możemy na trzy grupy: 1) znane tylko z Długosza, 2) znane tylko z publikowanej obecnie zapiski i wreszcie 3) potwierdzone przez obydwa przekazy. Do grupy pierwszej zaliczyć można tylko opowieść Długosza o sprawie Włodka z Danaborza; nie wspomina o niej nasza zapiska. Ponadto Długosz szerzej referuje sprawę poselstw od legata, od króla czeskiego, wreszcie polskich do Rzymu, wymieniając osoby posłów. Druga grupa jest wiele liczniejsza. Tylko z zapiski dowiadujemy się o debatach nad fałszywą monetą, o prawach ziemskich, o taksach wojewodzińskich, o powtórzeniu uchwał ograniczających starostów do sądzenia tylko tzw. czterech artykułów starościńskich, o żupach wielkopolskich i składzie poznańskim, o konieczności uzyskania konsensów na cesję królewszczyzn, o prośbie prymasa o wyrażenie zgody na odbycie w 1469 r. synodu. Tylko z zapiski znany jest tekst taryfy podatkowej uchwalonej w Nowym Korczynie, wreszcie tylko zapiska podaje wiadomość o konieczności konsultowania przez starostę wystąpień przeciw łupieżcom z wojewodą i kasztelanem. Wreszcie do grupy trzeciej zaliczyć możemy pozostałe informacje zawarte w obu przekazach: o poselstwach legata, czeskich i polskich, o decyzji powołania sejmików dla rozpatrzenia sporów pomiędzy szlachtą a duchowieństwem, wreszcie o samym fakcie uchwalenia podatku w No-

²⁴ J. Długosz, o. c., s. 515.

²⁵ Znak wodny, różny od znaków wodnych sąsiednich kart księgi keyńskiej, przedstawia głowę wołu z krzyżem pomiędzy rogami, nad krzyżem róża ośmiolistna (?). Zbliżony jest, acz nie identyczny, do znaku nr 1059 (ale nieco większy) zbioru F. Piekosińskiego, *Wybór znaków wodnych z XV stulecia*, Kraków 1896.

²⁶ Dotyczy to przede wszystkim wiadomości o poselstwach, uchwalonych osobno do papieża, osobno do legata (ostatecznie wysłano tylko jedno, które odwieździło kolejno legata, króla czeskiego i papieża).

²⁷ Por. podobny system ogłaszania poboru np. w 1472 r. (*Matricularum Regni Polloniae summaria*, t. I, nr 867).

wym Korczynie. Jak widać, zapiska stanowi najbogatszy przekaz informujący o obradach obydwu sejmów, jest też ciekawym źródłem rzucającym nieco światła na zakres spraw wchodzących na obrady sejmów tego czasu; jej publikacja wydaje się więc w pełni uzasadniona²⁸.

TEKST UCHWAŁY

APP Kcynia Gr. 2, f. 147—148. Karta papierowa in folio, złożona wpół i tworząca w ten sposób czterostronicową składkę formatu dutki (pagina fracta) o wymiarach 112×320 mm. Pismo czytelne, o silnych i licznych, nie zawsze prawidłowych skrótach. Atrament ciemnobrązowy. Stan zachowania dobry, jedynie brzegi wystrzępione (w jednym miejscu powodujące mały ubytek tekstu).

[f. 147] Anno domini milesimo quadrigentissimo^a sexagesimo octavo. Conceosiones convencionis Pyothrkowyensis¹ pro die beati Dionisii² instituta.

[1] Item pro certis discordiis^b inter ecclesiasticas et seculares personas quemlibet subortatas et suscitatas³ extingwendis, sapiendis, complanandis, hincinde convenientes certe sunt institute, quarum una in terris Maioris Polonie in opido Colo⁴ tenebitur in duabus septimanis post festum sancti Adalberti proxime affuturum⁵, in terris autem Cracouiensibus tenebitur in Nova Civitate Corczyn⁶ ipso die sancti Viti⁷.

[2] Item moneta taliter extitit ordinatum, quot in censibus et pro debitis quibuscumque alia moneta non recipiatur quibuscumque debitis propter preter [s] medicos grossos et minutam peccuniam et quadrarios sive tercianos, ita tamen, ut nulla sub falsitate tali sumpcione moneta vicietur. Et insuper consulibus civitatum iniungi debet et demandari ut

²⁸ Za pomoc w rozwiązywaniu wątpliwości i przy kolacjonowaniu tekstu dziękuję doc. dr Henrykowi Kowalewiczowi z Poznania.

^a przed d skreślone n.

¹ Piotrków, miasto królewskie w województwie sieradzkim, częste miejsce obrad sejmowych.

² Tj. 9 X 1468 r. Z trzech możliwych rozwiązań daty święta św. Dionizego — (27 II, 3 X, 9 X, przyjąć trzeba trzecie, idąc za itinerariami króla oraz za datą podaną przez J. Długosza o. c., s. 515.

^b ściągnięcie: driis.

³ O sporach tych wspomina też Długosz, s. 516.

⁴ Koło, miasto królewskie w województwie kaliskim, w XV w. częste miejsce posiedzeń sejmów generalnych szerszej Wielkopolski.

⁵ Tj. 14 dni po 23 IV 1469 r. Zjazd ten nie jest potwierdzony w źródłach. Według J. Długosza (s. 516), wyznaczono go na 15 VI 1469 r.

⁶ Nowe Miasto Korczyn, miasto królewskie w województwie sandomierskim, częste miejsce obrad sejmików małopolskich oraz sejmów.

⁷ Tj. 15 VI 1469 r. Ten sam termin podaje J. Długosz, s. 516.

non permittat in civitates vel opida seu incolatus alia preter regiam monetam impostari vel inferri.

[3] Item de iurium terrestrium practica et stilo tali est ordinatum, quid in toto regno ius uniforme existat et sub una practica observetur seu practitetur unanimiter a tempore presentis convencionis, iurium scriptorum disposicionem et statuta alias desuper data et confecta. Iuxta quam disposicionem et penarum qualitas sive quantitas et alia ad rigorem iuris correquisita teneantur et conserventur, exceptis terminis sive causis iam ad practicam iuris introductis, sive eciam in suscepcione iuribus quibuscumque que iuxta veterem consvetudinem tenebuntur.

[4] Item de rebus venalibus vendendis vel emendis statutum est, ut exeminatores mensurarum alias *strycharze* pallatinis sive terrarum ubilibet deputantur, qui pannos quoscumque debite exeminelere teneantur, si videlicet debitam mensuram optineant, maxime in pannos staminibus et aliarum venalium rerum, quod si minor mensura in talibus invenietur, extunc ad summa precii peramtores [s] designari^e huiusmodi defectus residuitatis defalcetur vel per panni addicionem, talis modi defectus subpleatur.

[5] Item aliud demensorum aut frumentorum modum exequitatis est servandum, ita ne per [.....^d] ex indebitis et iniustis mensuris frumentorum^e, huiusmodi venditores et villam gravarentur.

[f. 147^v] Alie conclusiones eiusdem convencionis generalis.

[6] Item conclusum et omnibus placet, ut cum rege Bohemie⁸ nichil hiis de quibus intimavit practice donec reddeant oratores ex Vrbe⁹ a papa¹⁰.

[7] Item ad summum pontificem mittendi sunt nuncii in his et aliis rebus¹¹.

[8] Item alius nuncius ad legatum Wratislavie¹² est mittendus, per quem responsio dari debet eciam ad intimata per eum ad presentem dietam.

^a brak jednego słowa (uszkodzenie papieru).

^e zmiana pióra, robiąca wrażenie zmiany ręki.

⁸ Jerzy z Podiebradów, król czeski 1458—1471.

⁹ Tj. Rzymu.

¹⁰ Paweł II (Pietro Barbo), papież 1464—1471.

¹¹ O poselstwie pisze dokładniej J. Długosz, s. 516. Stanowić je mieli Jakub z Dębna, podówczas podskarbi koronny i starosta krakowski oraz Paweł z Głowni, dziekan krakowski. Por. też F. Kiryk, o. c., s. 106 i n.

¹² Rudolf z Rüdesheim, biskup lawantyński (od 1463 r.), legat papieski 1464—1468/9, wreszcie biskup wrocławski 1468—1482, por. J. Radziśzewska, *Działalność dyplomatyczna Rudolfa von Rüdesheim*, *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Katowicach*, *Prace Historyczne* nr 1, Katowice 1964, s. 7—44; także *Allgemeine Deutsche Biographie*, t. 29, Leipzig 1889, s. 529—534; J. Zaum, *Rudolf von Rüdesheim*, Frankfurt am Main 1881; K. Scharla, *Rudolf von Rüdesheim*, Breslau 1910.

[9] Item consultacio negociorum Vnngaricalium¹³ ad convencionem Nowe Civitatis est prorogata.

Articuli convencionis Nowe Civitatis conclusi pro die Concepcionis, anno etc. octavo¹⁴.

[10] Item articuli in convencione novissima Pyothrkowiensi de practica iurium terrestrium etc. declarando. Statutum est, ut more antiquo capitanei regales terrestres nonnisi pro quatuor articulis debebunt iudicare, videlicet pro invasiónie domus et violencia, pro vie violacionem alias o roszbycze duntaxat mercatorum, pro incendio et pro violencia virginum aut aliarum feminarum.

[11] Item de zuppis Maioris Polonie et de depositorio Poznaniensi in prima convencione Poznaniensi^f Pyothrkouiensi generali quam primum et ante omnia tractari debet et quidquid regno reipublice^g utilius censbitur ibidem exequetur¹⁵.

[12] Item de bonis autem regalibus de quibus in articulo taliter est conclusum, quod quicunque bona regia exemere voluerit, consensum regium debebit optinere iuxta consuetudinem antiquitus observatam. Qui vero consensu regio caruerit super bonorum regalium exemciónie, tum eadem debet ius vel iudicium per dominum regem collocari pro eodem facto sive casu.

[13] Item petatur dominus archiepiscopus¹⁶ ut pro die beate Agnetis¹⁷ sinodum provinciale instituat etc.¹⁸ quia alias seculares domini et communitates intriucionem consentire voluerint.

[14] Item in eadem convencione subsidia peccuniaria pro stipendiariorum exolucione qui in terris Prussie condam versabantur, instituta sunt iuxta modum et ordinem infrascriptum:

Item de quolibet laneo sive manso agri per kmethonem ferto dari debet.

Item sculteti kmethones non habentes de quolibet laneo dabunt per fertonem.

¹³ Chodzi tu zapewne o omówienie rozmów na temat Czech z królem węgierskim Maciejem Korwinem.

¹⁴ Sejm w Nowym Mieście Korczynie 8 XII 1468 r., por. też J. Długosz, s. 516, ACap., t. II, nr 621.

^f słowo napisane zapewne przez pomyłkę, nieskreślone. ^g rei nadpisane.

¹⁵ O żupach solnych w Wielkopolsce por. E. Meyer, *Die Salzversorgung der Posener Landes in früherer Zeit*, *Deutsche Wissenschaftliche Zeitschrift für Polen*, z. 36, 1939, s. 127—138. W zapisce chodzi jednakże zapewne tylko o poznańskie prawo składu, choć por. J. Długosz, s. 674.

¹⁶ Jan Gruszczyński kanclerz koronny 1455—1469, arcybiskup gnieźnieński 1464—1473.

¹⁷ Tj. 21 I 1469 r.

¹⁸ Zwołanie synodu na 21 I 1469 r. potwierdza list Jana Gruszczyńskiego z 18 I 1469 r. (ACap., t. II, nr 621), odraczający go jednak na 12 III 1469 r. do Łęczycy; por. też J. Sawicki, *Concilia Poloniae*, t. V, Warszawa 1950, s. 71—72.

^h winno być: minearilis.

Item terrigene kmethones non habentes de quolibet laneo per sex grossos daturi sunt.

[f. 148] Item liberi alias volny sive sludzy de quolibet dabunt per fertonem.

Item de molendinis hereditariis taliter est conclusum, quod debent taxari et eisdem taxatis debite a qualibet marca per medium grossum solvant, talia autem molendina in civitatibus et opidis per consules loci medio iuramento unacum exactore ad idem deputato taxabuntur.

Item in villis vero per heredem vel scultetum eadem hereditaria molendina eciam medio iuramento cum exactore sunt taxanda.

Item a quolibet molendino manuali et a qualibet rota per sex grossos.

Item a quolibet molendino ventili per sex grossos.

Item a thabernis hereditariis solvatur per fertonem.

Item a thabernis manualibus dabitur per sex grossos.

Item papones Rvthenici dabunt quilibet per sedecim grossos.

Item de Valachis a centum ovibus per fertonem.

Item a ninearis [s]^h ferri alias r v d i solvant per fertonem, a qualibet rota per sex grossos.

Item contribuciones civiles sunt institute; a marcis per duos grossos, quequidem contribuciones civiles de opidis dominorum spiritualium et secularium Maioris Polonie presertim debent exigi modo infrascripto, videlicet a marcis, a pecuniis, mercibus, ab auro, argento, et si quis civium agros habuerit, ille vel illa hic de quolibet laneo seu manso solvat fertonem.

[15] Item conclusum est de violacionibus et spoliacionibus, et furibus, quod dum et quando domini capitanei audirent super aliquem, tunc dominus capitaneus eiusdem terre debet dominum pallatinum et castellatum eiusdem terre et districtus avisare et in unum conveniente accipient aliquos bonos homines nobiles eiusdem districtus et quantumque rem sciant et invenient in provincia, capitali ipsum gladio punient sine aliqua delacione et omnes conservatores talium malorum hominum equali pena punientur etc.

¹⁹ O wynikach uchwały podatkowej świadczy kilkadziesiąt pokwitowań od rotmistrzów oddziałów zaciężnych przechowywanych dziś w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie, pochodzących z okresu 19 V — 23 VI 1469 (AGAD, dok. perg. nr 556, 1189—90, 1192, 1196, 1198—99, 1203, 1224, 1227, 1230, 1239—40, 1242, 1261, 1265, 1275, 1282, 1285, 1287—88, 1290, 1294, 1300, 1302, 1304, 1309—13, 1321, 1324—25, 1327—28, 1337, 1339, 5098). Regesty niektórych z tych pokwitowań, wydane przez K. Marcinkowskiego, *Materiały do historii wojen z Krzyżakami*, *Roczniki Towarzystwa Naukowego w Toruniu*, t. XIII, 1901, s. 241—259, są niekompletne i często błędne. O wynikach poboru por. też jednak J. Długosz, s. 517.